

из характеристики конкурентной политики ЕС, конкурентного права ЕС, соответствующих институций ЕС. Институциональная составляющая, к примеру, сравнительного конкурентного права связывается чаще всего с системой органов, в задачи которых входит поддержание и защита экономической конкуренции, противодействие монополизации рынков, неправомерному монопольному поведению субъектов на рынке. И речь обычно идет именно об органах, наделенных исключительно такой компетенцией. В последние годы произошло стремительное увеличение количества стран, которые ввели у себя антимонопольно-конкурентное законодательство и институций, призванных его применять. Если в конце 1980-х годов такие институции существовали в двух с половиной десятках стран, то сейчас, по данным Федеральной Торговой Комиссии США — в 122 странах (Цушко В. Глобальний вимір конкурентної політики // Конкуренція. Вісник Антимонопольного комітету України. 2012. № 4. С. 3). В Украине, например, с 1993 года — Антимонопольный комитет Украины (Режим доступа: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/84960>). Международной организацией, которая объединяет сто четырнадцать конкурентных ведомств, а также неправительственные организации (представляют бизнес, группы потребителей, научные учреждения, юридические компании) является Международная сеть по вопросам конкуренции (International Competition Network, ICN (Режим доступа: <http://www.internationalcompetitionnetwork.org/>).

МАРУЩАК В. П.

Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ
при Президентіві України, завідувач кафедри права і законотворчого процесу,
професор

ПРАВО І СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Стратегічне планування у сфері правового регулювання економічної діяльності — це реалізація основних напрямків державної економічної політики, її цілей і завдань, функцій держави в соціально-економічній сфері шляхом проміркованого процесу прийняття управлінських рішень в правовій формі через діяльність органів державного управління у сфері економіки. Воно висловлюється в діях, спрямованих на досягнення максимальних результатів, виходячи із сильних сторін органів державного управління з використанням сприятливих умов навколо і в середині його. Ці дії включають у себе надання операціям властивостей

прагматичного і прогностичного характеру за рахунок їх обумовленості від економічних процесів і внутрішнього потенціалу органів державного управління, націлених на те, щоб уникнути ситуацій негативного характеру і добитися позитивних наслідків своєї діяльності в правовому регулюванні економічної сфери. Тому воно об'єднує цілі органу державного управління, його політику і дії в єдине ціле, на підставі і в межах правового регулювання. Стратегічне планування у сфері правового регулювання не слід сприймати тільки як розробку і реалізацію стратегічного плану. Мається на увазі, що рішення органів державного управління, які приймаються по основним напрямкам правового регулювання економіки, формуються на основі правових норм і уявляють з їх боку стратегічні дії. (Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління. К. 1998., с.88.)

Суттєва відмінність стратегічного планування від інших форм планування полягає в тому, що воно не тільки спрямовано на досягнення кількісних показників, на розробку прогностичного стану об'єкту регулювання, на створення програм розвитку об'єкта регулювання, програмування розвитку економічних відносин, а на формування дій суб'єктів державного управління шляхом їх формалізації, як правило, за допомогою нормативних актів, використовуючи системоутворюючі планові основи. Стосовно до економічної сфери правове регулювання на основі стратегічного планування уявляє таку діяльність державних органів, яка виходячи із їх внутрішньої структури і наданої компетенції була б в змозі використати сильні свої сторони для прийняття проміркованих, ефективних і адекватних рішень з економічних питань в правовій формі.

Досягнення результатів означеного правового регулювання потребує зміни циклу розробки і прийняття правового акту в процесі нормотворчості органів державного управління. Розробка і прийняття правового акту на основі стратегічного планування передумовлює постановку питання про необхідність такого регулювання і розробку наукової концепції розробки проекту акту регулювання економічних відносин. Лише після цього може йти мова про розробку самого проекту правового акту. Наукова концепція, як стадія стратегічного планування органів державного управління, повинна передумовити рішення, які увійдуть у проект нормативного акту. Для цього необхідно окреслити проблему, яка повинна знайти своє відображення в правовому акті, як її можна вирішити, який державно — правовий механізм необхідно запровадити для ефективного управлінського рішення, хто конкретно буде виконувати і нести відповідальність за наслідки правового акту. Розробка наукової концепції правового акту дає змогу перейти до розробки його проекту, використовуючи накопичену базу і доповнюючи її компонентами необхідними для якісного змісту. З цієї метою проект необхідно

перевірити на відповідність до нормативної бази, провести експертизу наукової концепції, а потім і самого проекту, скласти графік проходження проекту правового акту управління, здійснити координацію різних відділів при розробці проекту. Такий підхід до розробки правових актів в економічній сфері органів державного управління, маючих стратегічну спрямованість дозволив би підвищити якість управлінських рішень і професіональніше виконувати свою роботу. (Підготовка законів і управління нормотворчістю в країнах центральної та східної Європи. К. 1998. с. 29.)

Розробка і прийняття правових актів державних органів з економічних питань вбирає в себе систематизацію дій, які повинні носити сталий і передбачений характер за рахунок зусиль, спрямованих на те, що б уникнути ситуацій, які гальмують діяльність самих органів, зменшують їх ефективність і негативно впливають на об'єкти економічного регулювання. Це означає, що державні органи при регулюванні економічних відносин повинні діяти в межах своєї компетенції, аналізувати стан об'єкту регулювання, розробляти правові акти так, щоб вони реально сприяли поліпшенню стану регулюючого об'єкту, тобто економічних відносин.

Стратегічне планування пов'язано з проміркованими діями державних органів, котрі спрямовані на прийняття рішень і здійснення таких дій, які об'єднують у собі економічну політику держави, а також опираються на реальність існуючих економічних відносин. Виходячи з цього прийняття управлінського рішення правового характеру включає в себе:

- 1) чітке формування завдань державного органу по регулюванню економічних відносин;
- 2) окреслення кордонів розробляемого та приймаемого правового акту;
- 3) виявлення можливостей і наявність ресурсів для реалізації правового акту;
- 4) визначення ефективності закладеного регулювання в правовому акті;
- 5) визначення наслідків реалізації змісту означеного рішення як в економічній так і соціальній сфері.

Стратегічне планування у сфері державного регулювання економіки слід розглядати як невід'ємну частину правового впливу. Річ йде про те, що рішення державних органів приймаються по головним напрямкам правового регулювання економіки шляхом конструювання внутрішньої структури правового акту, так і тих дій, які здійснює в зв'язку з цим орган державного управління. Тому стратегічне планування носить статично — динамічний характер, де статика — це правовий акт сконструйований на планових засадах, а динаміка це — є скоординовані планові